

NOTITIE VEILIGHEIDSBEELD DORDRECHT 2022 EN PRIORITEITEN VOOR HET IVP VOOR '23-'26

Van Burgemeester A.W. Kolff
Aan Gemeenteraad Dordrecht
Datum 25 augustus 2022
Betreft Veiligheidsbeeld Dordrecht & prioriteiten IVP 2023-2026

Geachte raad,

Inleiding
Voor u ligt het
Veiligheidsbeeld
2022 van

Dordrecht. Op basis van dit Veiligheidsbeeld zijn de prioriteiten voor het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026 verwoord en opgenomen in dit voorstel.

In het kader van de versteviging van de regierol van de gemeenten ten aanzien van veiligheid zijn gemeenteraden verplicht om elke vier jaar een Integraal Veiligheidsplan (IVP) vast te stellen. Het IVP is dé kadernota voor het veiligheidsbeleid. In dit plan zijn de prioriteiten en doelstellingen opgenomen op het gebied van lokale veiligheid waar de gemeente samen met de inwoners, ondernemers en partners invulling aan geven.

Op 21 juni heeft de beeldvormende sessie met de raadscommissie Bestuur & Middelen plaatsgevonden en heeft u ook uw input voor het Veiligheidsbeeld gegeven. In de oordeelsvormende sessie van september gaan we met U over de prioriteiten in gesprek. U kunt dan op basis van deze prioriteiten adviseren welke doelstellingen we kunnen opnemen in het IVP. In december stelt u vervolgens het IVP vast voor de komende vier jaren.

Samen bouwen aan een sterk Dordrecht

Veiligheid is één van de belangrijkste fundamenten in onze samenleving. Wie zich veilig voelt, heeft meer vertrouwen in zichzelf, in anderen en in de toekomst. Om een sterke, veerkrachtige en weerbare stad te zijn, spelen we in op het behouden en verstevigen van de veiligheid op de langere termijn en staan we klaar wanneer acute incidenten of crisissituaties onze onmiddellijke en onverdeelde aandacht vragen. In 2030 wil Dordrecht zijn doorgegroeid naar een stad met circa 140.000 inwoners met een bijbehorend voorzieningenniveau. Zoals we ons hard maken voor de groei van de stad, zo blijven we ook de komende jaren investeren in stabiele, veilige en leefbare wijken in Dordrecht. Het adagium voor het komend IVP zal worden:

"Een veilige stad begint in de wijk"

Proces totstandkoming Veiligheidsbeeld en prioriteiten

Het IVP 2023-2026 moet goed onderbouwd zijn en draagvlak hebben onder bewoners, ondernemers, partners en raadsleden. Een veilige stad maken we tenslotte samen. Voor het bepalen van de prioriteiten is daarom samen met onze in- en externe partners een Veiligheidsbeeld gemaakt van de externe trends en factoren door een onafhankelijke partij. Ook is onderzoek gedaan onder de Dordtse bevolking naar hun veiligheidsbeleving en hun kijk op de veiligheidssituatie en is het team Veiligheid de stad ingegaan om te spreken met inwoners, ondernemers en sleutelfunctionarissen uit de Dordtse samenleving.

Veiligheidsbeeld

Onder leiding van De Argumentenfabriek heeft een grondige analyse plaatsgevonden van alle interne en externe gegevens uit relevante documenten. Bijvoorbeeld criminaliteitscijfers vanuit politie en het openbaar ministerie (OM), de Trendwatch met de belangrijkste veiligheidsontwikkelingen voor veiligheidsbeleid van de politie-eenheid

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

Rotterdam en het Politiek Akkoord 2022-2026. Een volledige lijst van de geanalyseerde documenten treft u in bijlage 1: documenten en gegevens. Op basis van deze analyse zijn drie denksessies met in- en externe partners georganiseerd om tot de kern van alle relevante externe trends en factoren te komen (zie bijlage 2: Veiligheidsbeeld Dordrecht 2022).

Bewonersonderzoek

Het Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD) heeft een vragenlijst uitgezet met vragen over de ervaren veiligheidssituatie van Dordtenaren. De vragenlijst is op twee verschillende manieren uitgezet, namelijk onder het digitale Bewonerspanel Dordrecht en onder een aselecte steekproef uit de BRP (Basisregistratie Personen). In totaal is de vragenlijst ingevuld door 1.090 inwoners. Dit onderzoek heeft in 2017 ook plaatsgevonden en daarom zijn de resultaten te vergelijken en zijn enkele verschuivingen te zien in veiligheidsprioriteiten. De factsheet van dit onderzoek treft u aan in bijlage 3: Veiligheidsprioriteiten inwoners Dordrecht 2022.

Stadsgesprekken

Deze zomer zijn de medewerkers van het team Veiligheid de straat op gegaan om met inwoners te praten over veiligheid in Dordrecht. Met een vragenlijst in de hand zijn de wijken aangedaan om verhalen en ervaringen persoonlijk aan te horen. Naast inwoners is met ondernemers uit verschillende branches gesproken: vertegenwoordigers vanuit de detailhandel, horeca en ondernemers met een bedrijf op de bedrijventerreinen. Om zo te horen wat er binnen de verschillende branches speelt. Ook is met sleutelfunctionarissen gesproken die hun visie op veiligheid hebben gegeven vanuit het perspectief van verschillende bevolkingsgroepen in Dordrecht. Dit waren met name doelgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het bewonerspanel en minder deelnemen aan het maatschappelijk debat. Ook met jongeren is gesproken over hun perspectief op de veiligheid in Dordrecht. De uitkomsten van deze gesprekken zijn verwerkt in de prioriteiten behorende bij dit Veiligheidsbeeld én is in een woordenwolk samengevat (zie bijlage 4: woordenwolk). Hieronder treft u een selectie noemenswaardige quotes:

- "Kinderen raken gemakkelijk betrokken bij criminaliteit. Er moet meer te doen zijn en meer contact zijn met jongeren, om ze te helpen op het juiste pad te blijven en te signaleren als het fout gaat" (Bewoner Krispijn).
- "Ik mijd specifieke plekken als ik alleen ben, want daar zijn groepen jongeren intimiderend gedrag vertonen" (Stadsgesprek met jongeren).
- "Ondanks veel aandacht de laatste jaren blijft de kansenongelijkheid groot voor jongeren met een niet-Nederlandse naam" (Stadsgesprek met bondgenoten).
- "Vrijwilligerswerk moet je vanuit de overheid ondersteunen en met meldingen moet dan ook wat gedaan worden" (Stadsgesprek met ondernemers <BIZ/bedrijventerrein>).
- "Vrienden van mij dragen weleens een mes op zak, daardoor voel ik mij zelfs tussen mijn eigen vrienden weleens onveilig" (Bewoner Stadspolders).
- "Zwerfvuil heb ik het meest last van, ik ervaar overlast, mensen gooien afval vanaf het balkon. Ze komen nu elke ochtend om de stoep schoon te maken" (Bewoner Wielwijk).
- "Klanten weten ons personeel altijd goed te vinden als iemand hen belagt of intimideert" (Stadsgesprek met horecaondernemers).

Terugblik 2019-2022

Begin 2019 is gestart met de uitvoering van het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2019-2022. In dit IVP concentreerden we ons op de thema's die de Dordtenaren het meest frustrerden of hun gevoel voor veiligheid aantasten. Het plan is dan ook samen met de stad, dus mét haar bewoners, ondernemers én partners bepaald.

Met de ambitie "*Een veilige stad maken we samen*" richtten wij ons op die samenwerking met onze partners, bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We hebben gewerkt aan een sluitend systeem van preventie maatregelen, barrières en repressie om onveiligheid te voorkomen en aan te pakken. Een veilige stad is een randvoorwaarde voor een aantrekkelijke, veerkrachtige en weerbare stad en dat maakt dat Dordrecht een stad is waar je prettig kunt wonen, werken en recreëren.

Via de bestuurs- en jaarrapportages is verantwoording afgelegd over het uitvoeringsprogramma. Daarnaast heeft per prioriteit verantwoording plaatsgevonden door middel van Raadsinformatiebrieven, Raads- en Commissievergaderingen en factsheets. Samen met onze partners is hard gewerkt aan het bestrijden van georganiseerde ondermijnende criminaliteit, ernstige overlast, cybercrime, behoud van de sociale stabiliteit en beheersen van veiligheidsrisico's.

Gedurende de uitvoeringsperiode hebben grote gebeurtenissen plaatsgevonden die behoorlijk effect hebben gehad op de dagelijkse realiteit. De uitbraak van COVID-19 leidde tot een samenleving waarin mensen anders gingen werken, reizen en recreëren. Deze gedragsveranderingen hadden ook gevolgen voor criminaliteit, overlast en er ontstond meer spanning in de samenleving. Door de oorlog in Oekraïne en de woon- en stikstofcrisis blijft die spanning aanwezig. Ook de toeslagenaffaire en de Black Lives Matters-protesten (BLM) hebben daaraan bijgedragen; de overheid staat meer onder druk. Gemeente Dordrecht en haar veiligheidspartners hebben hun prioriteiten dan ook meermaals moeten verleggen. Ondanks alle hindernissen zijn in de periode 2019-2022 ook mooie resultaten geboekt.

Tegengaan van overlast

Door de lockdowns waren mensen meer thuis en was de kans om overlast te ervaren in de woonomgeving groter. Dit zien we terug in de cijfers, waarbij een duidelijk verschil te zien is tussen de periode voor én na de uitbraak van COVID-19. Opvallend is ook de grote toename in de overlast door personen met onbegrepen gedrag (voorheen verward gedrag). Beperkingen in relatie tot het aanbod van geestelijke gezondheidszorg en locaties voor opvang en wonen hebben zichtbare gevolgen in het veiligheidsdomein. De politie, het OM en de gemeente moeten hier noodgedwongen steeds vaker aandacht aan besteden.

Type overlast	2019	2021	Procentuele stijging
Burengerucht	393	490	25%
Melding overlast jeugd	688	944	37%
Overlast door persoon met onbegrepen gedrag	931	1377	48%

Selectie noemenswaardige resultaten:

- het Meldpunt ongewenst huurgedrag voor huurders is gelanceerd;
- toepassing van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Wbmgp) in Dordrecht heeft voor het recht standgehouden en is verlengd;
- de screening van huurders op basis van de Wbmgp is vanaf 2019 525 keer toegepast. Dit leidde tot 16 negatieve woonverklaringen en 37 positieve woonverklaringen met aanvullende voorwaarden;
- voor het aandachtsgebied Kromhout en omgeving is een integraal plan van aanpak opgesteld waarbij langs drie sporen 3 sporen van leefbaarheid acties worden uitgevoerd: fysiek, sociaal en veiligheid;
- vanaf einde zomer nemen we deel aan het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid voor het stadsdeel Dordt-West.

Bestrijden van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit raakt de wortels van onze samenleving. Het is moeilijk zichtbaar, speelt zich af in de luwte, maar heeft grote impact op de rechtstaat. Legitieme bedrijven en malafide ondernemingen raken verweven en ongemerkt raken burgers betrokken. Bijvoorbeeld al door de toenemende normalisatie van drugsgebruik. Doordat normen vervagen ontstaat een samenleving waar misdaad en crimineel geld als normaal worden beschouwd. Jongeren komen hiermee in aanraking en belanden in het criminele circuit. Om dat te voorkomen heeft de gemeente Dordrecht zich ingezet op het aanpakken van ondermijnende criminaliteit langs drie pijlers: het aanpakken van ondermijnende criminaliteit zelf, bevorderen van bestuurlijke en ambtelijke integriteit en het versterken van de maatschappelijke weerbaarheid.

Selectie noemenswaardige resultaten:

- de gemeente Dordrecht heeft stevig geïnvesteerd in de informatiepositie, waardoor nieuwe inzichten ontstaan;
- dealers van (hard)drugs ontvangen na aanhouding een bestuurlijke last onder dwangsom van €5.000,-. Vanaf 2020 is dat meer dan 74 keer opgelegd;
- er is voor meer dan €3.000.000,- aan crimineel vermogen afgepakt.

Geweld en vermogenscriminaliteit

Het aantal high impact crimes delicten - zoals woninginbraak, overvallen en straatroof - en de delicten die vallen onder de veel voorkomende criminaliteit - zoals vernieling en diefstal van een fiets - kenden over de laatste decennia een gestage daling. Doordat mensen hun gedrag veranderden vanwege de COVID-19 pandemie, heeft hier een nog scherpere daling plaatsgevonden. Horizontale fraude en cybercriminaliteit - waarbij burgers, bedrijven of instellingen worden getroffen - namen juist toe.

Type misdrijf	2019	2021	Procentuele daling / stijging
Diefstal/inbraak woning	210	89	-58%
Diefstal/inbraak bedrijf/instelling	125	74	-41%
Diefstal uit/vanaf motorvoertuig	358	231	-35%
Diefstal van brom-, snor-, fietsen	572	357	-38%
Vernieling	621	444	-29%
Straatroof	34	14	-41%
Cybercriminaliteit	20	37	85%
Fraude bij burgers, bedrijven en instellingen	626	872	39%

Selectie noemenswaardige resultaten:

- om diefstal uit bedrijfsbussen te verminderen zijn DNA-kits verspreid, waardoor gestolen spullen terug te herleiden zijn naar de eigenaar;
- de politie heeft een speciale wijkagent aangesteld voor senioren;
- samen met de politie zijn bezoekers van de binnenstad, door het hangen van labels aan geparkeerde fietsen, gewezen op het risico van fietsendiefstel. Daarbij hebben mensen het advies gekregen de fietsen in de gratis en beveiligde fietsenstallingen te parkeren;
- voor het aanpakken van straatintimidatie is een plan opgesteld en een app gelanceerd. Daarmee kunnen slachtoffers melding doen en hulp inroepen. Met de app krijgt de gemeente beter zicht op het fenomeen.

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

Digitale criminaliteit

Gemeente Dordrecht neemt deel aan de City Deal Lokale Weerbaarheid Cybercrime, waardoor we de krachten in het land hebben gebundeld om de weerbaarheid voor cybercriminaliteit te vergroten. Lokaal zijn er acties ondernomen voor ondernemers, jongeren en laaggeletterden. Tekenend voor de Dordtse aanpak is de samenwerking tussen de verschillende domeinen binnen de gemeente en het gebruik van bestaande structuren in de strijd tegen de toenemende digitale criminaliteit.

Selectie noemenswaardige resultaten:

- jongeren, die voor de eerste keer hun rijbewijs aanvragen en ophalen bij de gemeente, ontvangen een gadget en een aansprekende flyer die helpen in het voorkomen van fraude met persoonsgegevens. Hiermee spreken we zo'n 1000 jongeren per jaar aan;
- het cursusaanbod voor digibeten is onafhankelijk getoetst op aandacht voor digitale weerbaarheid. De resultaten van het onderzoek zijn direct geïmplementeerd;
- in 2020 organiseerden we een succesvolle cybertalk over digitale veiligheid voor ondernemers met Peter R. de Vries als gespreksleider en in 2021 is dit herhaalt met Kees van de Spek.

Behouden van de sociale stabiliteit in de stad

De sociale stabiliteit staat onder druk. Naast de pandemie zorgen nu ook de stijgende prijzen voor groeiende kansenongelijkheid. Dat kan leiden tot het behoud en verergeren van spanning in de samenleving en wakkeren het maatschappelijk ongenoegen aan. Mensen houden minder rekening met elkaar, waardoor overlast toeneemt en confrontaties tussen groepen mensen en met de overheid sneller kunnen optreden. In Dordrecht is in de afgelopen jaren een breed signaleringsnetwerk opgebouwd. Dit netwerk bestaat uit professionals die werkzaam zijn in het sociale- en veiligheidsdomein. Dit netwerk speelt een cruciale rol bij het opmerken van oplopende spanningen en mogelijke signalen van radicalisering.

Selectie noemenswaardige resultaten:

- na een pauze als gevolg van coronamaatregelen zijn bijeenkomsten met het Netwerk Bondgenoten hervat. Hierin zitten sleutelfunctionarissen van diverse Dordtse gemeenschappen;
- meer dan 150 professionals uit het sociale- en veiligheidsdomein hebben de basistraining Radicalisering en Extremisme gevolgd. Hierin leert men radicalisering te signaleren en adequaat te reageren;
- we trainen elk jaar zo'n 20 vaders en moeders met als doel hun kinderen weerbaar op te voeden tegen radicalisering en criminaliteit.

Beheersen veiligheidsrisico's

Exemplarisch voor de verbeterde samenwerking met partners is die tussen gemeenten en de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. Sinds 2019 wordt intensiever samengewerkt aan zelfredzaamheid en bevolkingszorg, wat de crisisbeheersing gedurende de COVID-19 pandemie direct ten goede kwam. De lessen uit deze samenwerking zijn voortgezet en actief ingezet bij de huidige opvang van ontheemden uit Oekraïne en bij de tijdelijke opvang van asielzoekers.

Selectie noemenswaardige resultaten:

- sinds 2019-2020 luiden we het nieuwe jaar in met een vuurwerkshow. Na twee jaar afwezigheid door coronamaatregelen willen we de show dit jaar weer plaats laten vinden;
- ondanks strenge coronamaatregelen hebben in 2020 evenementen kunnen plaatsvinden, waarvan de Dordtse Feesten een mooi voorbeeld is;
- in Dordrecht worden op twee locaties samen zo'n 900 Oekraïense ontheemden opgevangen.
- we hebben een grote bijdrage geleverd aan het haalbaarheidsonderzoek voor een Risk Factory in Zuid-Holland Zuid. Het Algemeen Bestuur van de

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid heeft haar commitment voor dit concept uitgesproken. Dordtse schoolkoepels hebben unaniem verklaard de Risk Factory te willen bezoeken als deze is gerealiseerd;

- om de risico's van transport van gevaarlijke stoffen over het spoor te verminderen, heeft ProRail in april 2020 de laatste hand gelegd aan het realiseren van een pakket veiligheidsmaatregelen met een omvang van in totaal €12.000.000.

Uitgangspunten totstandkoming Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026

Aansluiting regionale veiligheidsstrategie 2023-2026

De belangrijke ketenpartners zoals politie en Openbaar Ministerie (OM) hebben zich - samen met alle gemeenten van Zuid-Holland Zuid (ZHZ) en Rotterdam-Rijnmond - geëngageerd aan de regionale veiligheidsstrategie gevat in het Regionale Beleidsplan (RBP 2023-2026). Door aansluiting te zoeken bij de regionale prioriteiten weten we dat politie en OM zich hiervoor willen inzetten. Bovendien worden op deze thema's ook aanpakken ontwikkeld en zijn best practices beschikbaar, zodat we effectiever kunnen zijn in de aanpak.

Achtergrond

Artikel 39 Politiewet bepaalt dat de burgemeesters van de eenheid en hoofdofficier van justitie tenminste eenmaal per vier jaar het beleidsplan voor de regionale eenheid vaststellen. Het regionale beleidsplan beschrijft hoe de politietaken in de eenheid worden uitgevoerd, rekening houdend met de doelen die de gemeenten in de eenheid op het terrein van veiligheid nastreven en de doelstellingen die de minister vaststelt ter verwezenlijking van de landelijke beleidsdoelstellingen. Daarnaast bevat het regionale beleidsplan de verdeling van de politiesterkte, waaronder de beschikbare wijkagenten, over de onderdelen van de eenheid (het zogeheten formatieplan van de eenheid). Voorafgaand aan de vaststelling van het meerjarenbeleidsplan hoort de burgemeester van een gemeente in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaken uitvoert, de gemeenteraad van die gemeente over het ontwerpbeleidsplan (artikel 38B lid 2 Politiewet). Deze consultatie is altijd in september van het jaar voorafgaand aan de ingangsdatum (1 januari 2023).

Vooruitkijken

Het integraal veiligheidsplan (IVP) kent net zoals het RBP een looptijd van vier jaar. Het is daarom niet alleen belangrijk om een goede analyse te maken van de huidige veiligheidssituatie, maar ook om op basis van trendanalyses (mondiaal, landelijk, regionaal en lokaal) te kijken naar de toekomst. Waar moeten we nu op anticiperen om zo erger te voorkomen? De analyse van de externe trends en factoren, waar we voor de komende jaren rekening mee houden, zijn vastgelegd in een mindmap die u aantreft in bijlage 2. Dit overzicht is tot stand gekomen door diverse bronnen en door bewoners, ondernemers en in- en externe partners te raadplegen (zie bijlage 1). Tegelijkertijd spelen we de komende jaren ook in op actuele ontwikkelingen die op ons pad komen en passen we onze veiligheidsstrategie daar waar nodig op aan. In de tweejaarlijkse uitvoeringsagenda's vertalen we onze prioriteiten en doelstellingen naar concrete acties. Deze worden jaarlijks verantwoord via de bestuur- en jaarrapportages.

Samen werken aan het IVP

Het gezamenlijk tot stand brengen van het IVP moet ervoor zorgen dat bewoners, ondernemers, partners en het maatschappelijk middenveld zich erin herkennen, zich betrokken voelen en zich ook daadwerkelijk de komende vier jaar willen inzetten om de doelstellingen die in het IVP worden genoemd te bereiken. We gaan de komende jaren de veiligheidsaanpak nadrukkelijker vanuit de leefwereld van onze inwoners vormgeven. Naast een aantal stadsbrede thema's staan de maatschappelijke opgaven centraal (onze prioriteiten). Deze aanpak moet zichtbaar, voelbaar en herkenbaar zijn voor onze inwoners. Vandaar ook de titel van het plan: 'Een veilige stad begint in de wijk'. Bij deze aanpak betrekken we - naast onze inwoners en ondernemers - onze partners in het sociale- en fysieke domein. We hebben het dan over sleutelpartners

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

zoals de politie, het Openbaar Ministerie, het Regionaal Informatie & Expertise Centrum (RIEC) ZHZ, het Zorg- en Veiligheidshuis ZHZ, de Veiligheidsregio ZHZ, de Omgevingsdienst ZHZ, Meld Misdaad Anoniem, handhaving, het jongerenwerk, woningcorporaties, Sociale Dienst Drechtsteden, GGZ-instellingen en diverse andere jeugd- en zorginstellingen.

Gemeente voert regie

De veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente is een belangrijk punt op de gemeentelijke agenda. Dit is zichtbaar geworden in de diverse aanpakken en samenwerkingsverbanden die de afgelopen jaren tot stand zijn gekomen met zowel lokale als regionale partners. Hierbij zijn regie en sturing noodzakelijk. De gemeentelijke regierol richt zich vooral op het sturen op de selectie en aanpak van veiligheidsthema's, op de samenwerking en nakoming van afspraken, op tussentijdse evaluaties en op de doorontwikkeling van de aanpak. Integraal veiligheidsbeleid blijft zich door ontwikkelen, ook de komende jaren.

Bestuurlijke verantwoordelijkheid

De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Hiervoor heeft hij diverse algemene en specifieke bevoegdheden. De algemene bevoegdheden vloeien voort uit de Gemeentewet (denk aan noodverordening en noodbevel). De specifieke bevoegdheden vloeien voort uit specifieke wetten, zoals bijvoorbeeld de Wet tijdelijk huisverbod bij huiselijk geweld en het sluiten van drugspannen op basis van de Opiumwet. Op basis van de Politiewet kan de burgemeester voor de uitoefening van het gezag de nodige aanwijzingen geven aan de politie. Bovendien heeft de burgemeester als voorzitter/lid van verscheidene overlegsituaties zicht op de uitvoering en de voortgang van (integraal) veiligheidsbeleid binnen de regio. Deze positie maakt het mogelijk om in te grijpen wanneer het draagvlak vermindert, afspraken niet worden nagekomen of een koerswijziging nodig is. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor de door de raad vastgestelde hoofdlijnen van het Integraal Veiligheidsplan. Werkzaamheden van wethouders raken bijna zonder uitzondering het integraal veiligheidsbeleid, waardoor veiligheid kan worden beschouwd als een collectief aandachtsveld van het gehele college.

Uitgangspunten als basis voor de aanpak van de prioriteiten

We versterken onze informatiepositie

Voor het voeren van regie op lokaal veiligheidsbeleid en het handhaven van de openbare orde is een goede informatiepositie essentieel. Door het verder benutten, analyseren en combineren van in- en externe data kan beter, effectief en efficiënt gestuurd worden op veiligheid en draagt het bij aan een betere onderbouwing van onze beleidskeuzes. Mede op basis van de integrale veiligheidsscans kijken we gericht wat de achterliggende (sociale) oorzaken zijn, op welke prioriteiten we ons moeten richten en op welke plekken en wijken de meeste aandacht nodig is. Het is onze ambitie om steeds meer aan de voorkant te komen van de problematiek waar wij ons op richten. Goede informatiedeling met partners, passend binnen de privacy kaders, is hierbij belangrijk.

We werken samen met de wijk

Inwoners en ondernemers mogen verwachten dat de gemeente zich inzet voor de veiligheid. Maar de gemeente kan niet overal voor zorgen. Inwoners en ondernemers hebben ook een eigen verantwoordelijkheid. Vele problemen en ergernissen in hun eigen buurt zijn zelf op te lossen. Het is van belang dat inwoners en ondernemers daarnaast hun informatie actief delen met de gemeente of de politie. WhatsApp-buurtpreventie en buurtpreventieteams kunnen hierbij helpend zijn. Initiatieven op het gebied van veiligheid van individuele bewoners, bewonersgroepen en ondernemersverenigingen ondersteunen en faciliteren wij waar nodig.

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

We werken persoonsgericht

We blijven ons richten op een persoonsgerichte aanpak. Door een casus in regionaal verband met partners te bespreken kan straf en hulp op maat worden geboden met als doel recidive te voorkomen en de juiste ondersteuning te bieden bij behoefte aan zorg. De persoonsgerichte aanpak geldt ook voor de andere kant van de medaille; ook slachtoffers staan centraal. Ten slotte geldt dat de crimineel de tol betaalt. We proberen dat te bereiken door het versterken van de opsporing, het sneller toepassen van lik-op-stukbeleid, het afpakken van crimineel geld en het tegengaan van ondermijnd gedrag via straf-, bestuurs- en fiscaal recht.

We streven naar een juiste balans tussen preventie, repressie en zorg

Voor een effectief veiligheidsbeleid is het belangrijk dat er sprake is van een passend en volledig pakket maatregelen. Voorkomen waar dat kan en ingrijpen waar nodig. Problemen aanpakken door er op tijd bij te zijn (vroegsignalering). Ingrijpen als de situatie uit de hand loopt of dreigt te lopen. Het bieden van hulp waar dat nodig is door het verbinden van zorg en veiligheid. We streven naar de juiste balans door een goed afgestemde toepassing van bestuurlijke en strafrechtelijke interventies in combinatie met een pakket maatregelen gericht op (na)zorg en preventie.

We vergroten de weerbaarheid, veerkracht en zelfredzaamheid

We werken aan het organiseren van veerkracht in de samenleving, zodat deze tegen 'een stootje kan'. Doel daarbij is handelingsperspectief te geven om de gevaren te onderkennen en daarmee de weerbaarheid te vergroten. Weerbare mensen kunnen omgaan met tegenslagen, komen voor zichzelf op en geven hun grenzen aan. Zij zijn bestand tegen conflicten van binnenuit en buitenaf en tegen verlokkingen. Mentaal weerbare personen nemen verantwoordelijkheid voor hun eigen gedrag en keuzes, herkennen gevaar, bereiden zo nodig zich voor, weten hoe te handelen en dit passen dit ook actief toe voor zichzelf en voor anderen.

We sturen vanwege crises voortdurend bij

Klimaatverandering, verdichting van de stad, de COVID-19 pandemie, de Oekraïneoorlog, de vluchtelingen crisis, de asielzoekers crisis, de energiecrisis en de hoge inflatie raken Dordtenaren op allerlei manieren. We zien dat kwetsbare groepen hard zijn geraakt tijdens de pandemie en dat nieuwe kwetsbare groepen ontstaan onder andere door de hoge energieprijzen en de inflatie. Schuring en tegenstellingen in de stad nemen toe. De crises hebben invloed op het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Het afnemend vertrouwen van burgers in de overheid is een belangrijk signaal dat we serieus moeten nemen. Deze situaties leiden tot acute veiligheidsvraagstukken waarop geanticipeerd en geïnvesteerd moet worden. Crisisbeheersing wordt steeds vaker ingezet voor niet-fysieke veiligheidsthema's. De onvoorspelbare wereld kan de inzet op de doelen uit het IVP beïnvloeden.

Prioriteiten IVP

Prioriteiten zijn veiligheidsthema's die er toe doen. Of een veiligheidsthema er toe doet, hangt onder andere af van de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, de aantasting van de rechtstaat en/of de maatschappelijke en sociale impact. Het maken van deze keuzes is essentieel: als alles prioriteit heeft, krijgt niets écht prioriteit. Het is daarom belangrijk om een aantal problemen tot zwaartepunt te benoemen. De problemen die we als zwaartepunt benoemen, zijn de thema's die we voor de komende jaren het meest belangrijk vinden en waar we extra aandacht aan besteden in de vorm van beleidsontwikkeling, monitoring en toezicht en handhaving. Ook de partners stemmen hun beleid af op deze prioriteiten en werken met ons samen aan een sluitende aanpak van veiligheidsproblemen binnen deze thema's.

We zijn op basis van het veiligheidsbeeld gekomen tot drie overkoepelende veiligheidsopgaven voor de periode 2023-2026.

1. Veilige wijken

Leefbaarheid en veiligheid in de directe woon- en leefomgeving is één van de actiepunten uit het Politiek Akkoord 2022-2026. Zowel in de openbare ruimte als achter de voordeur is het belangrijk dat Dordtenaren zich op hun gemak en veilig voelen én zijn. Een veilige wijk begint op straat. Leefbaarheid en veiligheid in de wijk zijn direct waarneembaar voor onze inwoners maar ook voor de mensen die in onze stad werken of op bezoek zijn. Zichtbare voorbeelden zijn afval op straat, overlast, incidenten met personen met onbegrepen gedrag, straatintimidatie en hufferig verkeersgedrag zoals te hard rijden. Andere zaken zijn vaak minder zichtbaar zoals huiselijk geweld of onvergund sekswerk dat schuilgaat achter gesloten deuren. Alle kwesties hebben grote invloed op de veiligheidsbeleving.

Bij structurele overlast en onveilige situaties mag de samenleving van de gemeente en haar samenwerkingspartners verwachten dat zij naast en achter haar staan. Ervaren overlast in de openbare ruimte en de woonomgeving lijkt haast onmogelijk om helemaal uit te wissen en vormt dan ook een blijvend aandachtspunt in onze samenleving. We stimuleren onze inwoners, ondernemers en bezoekers om kleine ergernissen en frustraties zelf op te lossen.

Wij onderscheiden twee vormen van overlast: veiligheidsgelateerde en niet veiligheidsgelateerde overlast. Met veiligheidsgelateerd bedoelen we dat het gaat over thema's die een duidelijke relatie hebben met de openbare orde en veiligheid. Denk aan een burenruzie die uitmondt in een vechtpartij op straat, vernieling, vervoer van gevaarlijke stoffen en verwerking van gevaarlijke stoffen bij bedrijven of het dealen van drugs op straat. Niet veiligheidsgelateerde overlast is een leefbaarheidsvraagstuk waarbij kan worden gedacht aan zwerfafval, verloedering van een buurt, woonoverlast, overlast(gevers) in de openbare ruimte, alcoholoverlast of verkeersoverlast. De verantwoordelijkheid van alle niet-veiligheidsgelateerde thema's en ook sommige veiligheidsgelateerde thema's, zoals het vervoer en de verwerking van gevaarlijke stoffen, ligt bij andere beleidsafdelingen dan het team Veiligheid om mee aan de slag te gaan. Vanuit veiligheid wordt de aanpakken van deze opgaven wel ondersteunt en versterkt als dat nodig is.

In de wijk is duidelijk zichtbaar hoe vervlochten veiligheid is met andere thema's. Een opeenstapeling van problemen op het gebied van wonen, werk, inkomen, opvoeding, onderwijs, leefbaarheid en gezondheid maakt dat sommige Dordtse wijken en personen kwetsbaarder zijn dan andere. Vaak spelen persoonlijke factoren zoals leeftijd, geslacht, gezondheid en sociale status een rol. Maar ook de kwaliteit van de buitenruimte, vertrouwen en zichtbaarheid van de overheid, anonimiteit in de openbare ruimte, berichtgeving in de media en maatschappelijke contexten blijken van grote invloed. Daarom is een wijkgerichte aanpak waarin gemeente samen met bewoners, maatschappelijke partijen en veiligheidspartners investeert in een veilige woon- en leefomgeving van cruciaal belang.

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

Dordrecht gaat deelnemen aan het National Programma Leefbaarheid en Veiligheid voor het stadsdeel Dordt-West. Er wordt ingezet op een brede, domeinoverstijgende wijkaanpak en het versterken van de justitiële en sociale ondersteuning in de wijk. Er komt een preventieve aanpak voor jeugdcriminaliteit. De komende maanden zal samen met lokale partners en in afstemming met het Rijk nadere invulling worden gegeven aan dit programma. Het uiteindelijke doel van het programma is om de vicieuze cirkel van problemen te doorbreken, waardoor bewoners van kwetsbare gebieden er structureel op vooruitgaan.

2. *Maatschappelijke veiligheid*

We leven in een risicosamenleving: een maatschappij waarin steeds meer risico's geïdentificeerd worden die als gevolg van modernisering en globalisering ontstaan. De samenleving verandert continu en daarmee verandert ook de veiligheid, onze beleving daarvan en hoe we veiligheid organiseren. Veiligheid is een primaire voorwaarde voor welzijn en economische ontwikkeling in Dordrecht. Veiligheid is echter geen vanzelfsprekendheid. Bedreigingen voor onze veiligheid zijn velerlei en veranderen voortdurend. Terugkeerders uit Syrië zijn een bron van zorg, criminelen verschuiven hun activiteiten naar de online wereld en georganiseerde misdaad lijkt een steeds grotere greep te krijgen op de Nederlandse economie. De snelheid van ontwikkelingen is dusdanig dat het veiligheidsdomein versneld moet innoveren.

De traditionele slachtoffercriminaliteit is drastisch gedaald. High impact crimes, delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven, zijn afgenomen naast de zogenaamde visible impact crimes als diefstallen en vandalisme. Er is een heel nieuw soort criminaliteit ontstaan. De laatste decennia zijn er drie complexe veiligheidsvraagstukken, die ook in het IVP 2019-2022 al een prominente plaats hebben. De overheid heeft weinig grip op deze drie fenomenen omdat er vaak criminele netwerken achter schuilen waar moeilijk vat op te krijgen is. Deze drie vormen van hidden impact crimes hebben een ontwrichtende werking op (de integriteit van) onze samenleving en uiteindelijk op het vertrouwen in de rechtsstaat.

Ten eerste zijn dat de bedreigingen van de sociale stabiliteit. We kampen met sociale spanningen, maatschappelijk ongenoegen, polarisatie, radicalisering, extremisme en terreur waarbij relatief weinig slachtoffers vallen, maar het ontwrichtende effect enorm is.

Ten tweede digitale criminaliteit: criminaliteit die gepleegd wordt met een ICT-middel en/of die gericht zijn op ICT. Deze vorm van criminaliteit evolueert in razend tempo en nieuwe dreigingen liggen steeds op de loer. Denk bijvoorbeeld aan een virus, hacken, nepmails, online pesten, WhatsApp-fraude en pinpas- of identiteitsfraude. We hebben specifiek aandacht voor onze laaggeletterden (overwegend senioren / digibeten), ondernemers en jeugdigen die hiervan vaak slachtoffer worden.

Tot slot is er de (georganiseerde) ondermijnende criminaliteit waarvan we de omvang niet kennen, maar de vangsten frequent en groot zijn. Dus we weten dat er veel aan de hand is. Ondermijnende criminaliteit werkt een illegale economie in de hand, is een risico voor onze kwetsbare jeugd en schaadt het vertrouwen van bewoners en ondernemers in de legitimiteit van de overheid. Criminelen maken voor hun illegale praktijken gebruik van legale bedrijven en dienstverleners. Zo raken onder- en bovenwereld met elkaar vermengd. Vormen van ondermijnende criminaliteit in Dordrecht zijn bijvoorbeeld drugscriminaliteit, mensenhandel, misbruik en fraude binnen de vastgoedsector en witwassen van geld.

3. *Jeugd en veiligheid*

Het overgrote deel van de Dordtse jeugd doet het goed en groeit veilig, kansrijk en gezond op. Tegelijkertijd zien we dat een kleine groep jongeren (ernstig) grensoverschrijdend gedrag vertoont. Duidelijk zichtbaar is het wapengeweld onder jongeren, betrokkenheid bij drugshandel en overlast in de wijk. Jeugdcriminaliteit blijft de komende jaren ook een aandachtspunt, want een groot aantal delicten wordt

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

gepleegd in de eigen woonomgeving. Op alle hierboven reeds genoemde prioriteiten verdienen onze jongeren extra aandacht. Juist bij deze kwetsbare doelgroep liggen slachtofferschap en daderschap vaak dicht bij elkaar en bevindt het besef van normen en waarden zich nog in een vormende fase. Daarom is het belang van preventie - het vroegtijdig signaleren en ingrijpen - cruciaal om onze kwetsbare jeugd te beschermen. De digitale wereld - een plek waar nep steeds moeilijker van echt te onderscheiden is - creëert een voedingsbodem voor polarisatie. De toename van wapen-gerelateerd geweld en de verlokkingen van snel geld en status bij drugscriminaliteit verlagen de drempel voor jongeren om grenzen te overtreden en in zee te gaan met personen met verkeerde intenties. De inzet van jongerenwerkers en OK Coaches in Dordrecht, onder meer op scholen waar zij onder meer preventief en actief zorg en onderwijs met elkaar verbinden, maar ook het aanbod van activiteiten en handvatten middels specifieke projecten en campagnes zijn nodig om te voorkomen dat Dordtse jongeren in de criminaliteit belanden. Voorbeelden zijn de campagne tegen wapenbezit onder jongeren, voorlichtingslessen in het onderwijs, sport en muziek gerelateerde projecten voor zogenaamde risicjongeren, de inzet op drillrap groepen, save sexting en geldezel problematiek.

Datum 25-08-2022
Zaaknummer 2022-0137396

Bijlage 1: documenten en gegevens

Voor het opstellen van het Veiligheidsbeeld Dordrecht 2022 is gebruik gemaakt van de volgende documenten en gegevens:

- DRIO en BO Politie-eenheid Rotterdam (2021, november). Trendwatch 2023 - 2026
- G40 Stedennetwerk (2021, december). G40: steden keihard nodig voor realiseren ambities regeerakkoord
<https://www.g40stedennetwerk.nl/nieuws/g40-steden-keihard-nodig-voor-realiseren-ambities-regeerakkoord>
- Gemeente Dordrecht (2021, juli). Drieluik Gemeente Dordrecht 2021.
<https://raad.dordrecht.nl/Documenten/Drieluik-Gemeente-Dordrecht-2021-def-1.pdf>
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Bestuurlijke weerbaarheid <https://open-pilot.overheid.nl/repository/rnl-4a557df53235192bf46a2ad51dfd83c9a9919390/1/pdf/bijlage-5-bestuurlijke-weerbaarheid-in-beeld.pdf>
- Onderzoekcentrum Drechtsteden (2021, juni). Thema's voor Dordrecht
<https://www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl/Publicaties/Bestuur/Publicaties/Publicatie:0hNRXx6DT02pRCWffe7yrw>
- Onderzoekcentrum Drechtsteden (2021, juli). Trends & ontwikkelingen in Dordrecht in beeld <https://www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl/dsresource?objectid=1bf9c1ab-f65c-4e8b-9cdf-f81a8fbe8356&type=pdf>
- Politie-eenheid Rotterdam (2022, april). Gebiedsscan Dordrecht
- Politie-eenheid Rotterdam (2022, mei). Regionaal Beleidsplan Politie-eenheid Rotterdam (concept)
- VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam (2021, november). Aanpak veelvoorkomende digitale criminaliteit in de regio Rotterdam
<https://veiligheidsalliantie.nl/bibliotheek/cybercrime/aanpak-veel-voorkomende-digitale/>
- VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam (2022, maart). Gezamenlijk Veiligheidsbeeld regio Rotterdam 2021. I&O Research
<https://veiligheidsalliantie.nl/action/?action=download&id=798>
- VNG (2021, december). Reactie VNG op regeerakkoord
<https://vng.nl/brieven/reactie-vng-op-regeerakkoord>
- VNG (2022, maart). Lokaal Veiligheidsbeleid in 2030
<https://vng.nl/nieuws/essay-over-het-lokale-veiligheidsbeleid-op-weg-naar-2030>
- VVD, D66, CDA en ChristenUnie (2021, december). Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst Coalitieakkoord 2021 - 2025
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2022/01/10/coalitieakkoord-omzien-naar-elkaar-vooruitkijken-naar-de-toekomst>